

Noty o autorach

Janusz Barański – etnolog, antropolog kultury, adiunkt w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Komitetu Redakcyjnego serii „Cultura” Wydawnictwa UJ, tłumacz prac z dziedziny etnologii, komunikacji Społecznej i studiów kulturowych. Autor książek: *Socjotechnika między magią a analogią. Szkice O masowej perswazji w PRL – u i III RP* (Kraków 2001), *Świat rzeczy. Zarys antropologiczny* (Kraków 2007) oraz *Etnologia i okolice. Eseje antyperyferyjne* (Kraków 2010).

Katarzyna Barańska – etnografka, antropolog kultury. Dr hab., adiunkt w Instytucie Kultury UJ. Autorka licznych artykułów z zakresu antropologii i muzeologii, oraz książek *Muzeum Etnograficzne. Misje, struktury, strategie*, Wydawnictwo UJ, Kraków, 2004; *Muzeum w sieci znaczeń. Zarządzanie z perspektywy nauk humanistycznych*, Wyd. Attyka, Kraków, 2013. Członek Prezydium Polskiego Komitetu Narodowego Międzynarodowej Rady Muzeów (ICOM), Stowarzyszenia Historyków Sztuki i Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego (Prezes Oddziału Krakowskiego).

Zbigniew Benedyktowicz – antropolog kultury. Wykładowca w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, pracuje w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, kierował Zakładem Antropologii Kultury, Filmu i Sztuki Audiowizualnej. Redaktor naczelny kwartalnika „Konteksty”, członek redakcji „Kwartalnika Filmowego”. Zajmuje się problematyką wyobraźni symbolicznej i antropologią kultury współczesnej. Autor licznych artykułów na ten temat, współautor i redaktor naukowy książek: *Film i kontekst* (1988), *Sztuka na wysokości oczu. Film i antropologia* (1991), *Zbigniew Rybczyński – podróżnik do krainy niemożliwości* (1993). Autor książek z zakresu antropologii kultury: *Dom w tradycji ludowej* [z Danutą Benedyktowicz] (1992), *Portrety „Obcego”. Od stereotypu do symbolu* (2000), *Dom – droga istnienia. Dom w tradycji ludowej*, [w:] *7. Triennale Sztuki Sacrum Dom – droga istnienia*. Miejska Galeria Sztuki w Częstochowie, Częstochowa 2009, *The Home – the Way of Being. Home in Folk Tradition* [z Danutą Benedyktowicz], Częstochowa 2009.

Natalia Bloch – antropolożka kulturowa, adiunkt w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Zajmuje się różnymi formami ludzkiej mobilności (uchodźstwem, migracjami, turystyką), zwłaszcza w kontekście postkolonialnym. Prowadziła badania w obozach uchodźców tybetańskich w Indiach, w himalajskich regionach Nepalu oraz wśród imigrantów w Poznaniu. Obecnie realizuje projekt o relacjach władzy w turystyce na przykładzie Indii.

Janusz Bohdziewicz – teoretyk mediów i kultury, adiunkt w Zakładzie Badań nad Kulturą w Instytucie Polonistyki Akademii Pomorskiej w Słupsku. Autor kilku artykułów, zamieszczonych w tomach zbiorowych – ostatnio: *Święta prawda. Ukazywanie Abbasa Kiarostamiiego w: Sacrum w kinie. Dekadę później* (Gdańsk 2013) oraz *TopoS/Zakopane – spojrzenie z oddali w: Inne przestrzenie, inne miejsca. Mapy i terytoria* (Wołowiec 2013). W 2013 roku za tekst *Hermeneutyka telewizji w obliczu problemów wolnego czasu* otrzymał Nagrodę Specjalną Dyrektora Narodowego Centrum Kultury w X edycji konkursu na najlepszą pracę doktorską w dziedzinie nauk o kulturze – wyróżniony esej niebawem ukaże się drukiem.

Marcin Brocki – antropolog kultury, dyrektor Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ, redaktor naczelny „Prac Etnograficznych”. Autor książek: *Język ciała w ujęciu antropologicznym* (Wrocław 2002), *Antropologia. Literatura – dialog – przekład* (Wrocław 2008), *Antropologia społeczna i kulturowa w przestrzeni publicznej. Problemy, dylematy, kontrowersje* (Kraków 2013), współredaktor tomu *Clifford Geertz. Lokalna lektura* (Kraków 2002).

Ryszard Ciarka – antropolog, redaktor „Kwartalnika Filmowego”, pracuje w Instytucie Sztuki PAN.

Dariusz Czaja – redaktor „Kontekstów”, antropolog kultury, eseista. Dr hab., wykładowca UJ. Jest autorem kilku książek, m.in.: *Sygnatura i fragment. Narracje antropologiczne* (2004), *Anatomia duszy. Figury wyobraźni i gry językowe* (2006), *Lekcje ciemności* (2009) i *Gdzieś dalej, gdzie indziej* (2010, nominacja do nagrody „Nike”). Redaktor i pomysłodawca tomu zbiorowego *Inne przestrzenie, inne miejsca. Mapy i terytoria*. Wyd. czarne, Wołowiec 2013. Stale publikuje w „Kontekstach”, „Kwartalniku Filmowym”, „Kronosie”, „Dwutygodniku”.

Adam Czyżewski – doktor nauk humanistycznych, antropolog kultury, absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego, uczeń prof. Mieczysława Porębskiego i Czesława Robotyckiego. Autor prac z dziedziny antropologii miasta, kultury wizualnej i antropologii przedmiotu,

m.in. książek *Trzewia Lewiatana. Antropologiczna interpretacja idei miasta – ogrodu* (Kraków 2001), *Honorowa Nagroda SARP 1966-2006* (Warszawa 2006), *Zwykłe – niezwykle. Fascynujące kolekcje w zbiorach PME* (red., Warszawa 2008). Współautor zbioru *Architecture and Avant-Garde in Poland 1918-1939 – Ressegna* (Bologna 1996). Kurator wystaw. Publicysta. Wykładał antropologię miasta i kultury wizualnej na Uniwersytecie Jagiellońskim (Instytut Antropologii Kultury i Etnologii) oraz Uniwersytecie Warszawskim (MISH). Od stycznia 2008 dyrektor Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie.

Beata Barbara Dłutek – ur. 1989. Ukończyła specjalną zasadniczą szkołę zawodową (ceramika) w Szkole św. Maksymiliana prowadzonej przez Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi w Łaskach koło Warszawy. Uczęszcza na Warsztaty Terapii Zajęciowej „Ader” przy TBS Selenus w Warszawie.

Maria Dłutek – historyk sztuki, absolwentka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (praca magisterska u prof. Jacka Woźniakowskiego). Od 1979 pracuje w Instytucie Sztuki PAN – ostatnio jako redaktor w Dziale Wydawniczym. Autorka tekstów m.in. o meblach Spółdzielni „Ład”. Członek SHS, Stowarzyszenia Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niewidomych i Słabowidzących „Tęcza” oraz Stowarzyszenia LIBER PRO ARTE.

Piotr Drewniak – bibliotekarz, introligator oraz technik obróbki metali. Od kilku lat organizuje swoje wystawy indywidualne, od kilkunastu bierze udział w wystawach zbiorowych. Pracuje w Bibliotece Instytutu Sztuki PAN w Warszawie. Wystawy indywidualne: *Pory Roku na Suwalszczyźnie*, Galeria Dyrekcji Suwalskiego Parku Krajobrazowego w Turtulu; 2005 *Kształty i Kolory Ciszy*, Instytut Sztuki PAN; 2006 *Inne Tatry* Muzeum w Łowiczu; 2006 *Inne Tatry* Ośrodek Edukacyjno-Muzealny Tatrzańskiego Parku Narodowego w Zakopanem; 2008 *Inne Tatry* Tatrzańska Galeria Poprad - Vila Flóra Starý Smokovec; 2009 *Zmienna i Nieuchwytna* Ośrodek Edukacyjno-Muzealny Tatrzańskiego Parku Narodowego w Zakopanem; 2009 *Zmienna i Nieuchwytna* Muzeum-Zamek w Niedzicy; 2010 *Pod Szczytem* Muzeum-Zamek w Niedzicy; 2012 *Pejzaż Polski. Fotografie Bibliotekarza Dolnośląska* Biblioteka Publiczna we Wrocławiu; 2013 *Zmienna i Nieuchwytna* Instytut Sztuki PAN. Publikuje zdjęcia w czasopiśmie i książkach dotyczących sztuki i architektury. Jest autorem okładek wydawnictw Instytutu Sztuki PAN i Arx Regia Zamku Królewskiego.

Piotr Jakub Fereński – historyk idei i kulturoznawca, adiunkt w Instytucie Kulturoznawstwa UW, autor i redaktor kilku książek, między innymi pracy *O pochodzeniu idei relatywizmu w amerykańskiej antropologii*

kulturowej, a także licznych publikacji na temat filozofii nauki i języka, problematyki aksjologicznej, sztuki. Redaguje internetowe czasopismo „k-h-g”, dotyczące kultury i globalizacji, współpracuje także z pismem artystycznym „Format”. Obecnie zajmuje się procesami społeczno-kulturowymi zachodzącymi we współczesnych miastach oraz związkami fotografii, pamięci i tożsamości w ramach badań nad kulturą wizualną.

Marcin Gąsienica-Kotelnicki – zakopiańczyk, topowiec, członek KW Zakopane, wspinacz.

Róża Godula-Węclawowicz – antropolog kultury, wieloletnia wykładowczyni Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ, obecnie profesor nadzwyczajny w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN. Autorka książek: *Od Mikołaja do Trzech Króli. O roli daru w obrzędzie* (Kraków 1994), *Polska legenda świętego Wojciecha. Spojrzenie antropologiczne* (Kraków 1997), *Onego czasu, gdy święty Wojciech...*, czyli rzecz o mityzacji Sławnikowicza (Kraków 2005). Prowadzi badania nad antropologią miasta, współredagowała m.in. *Kraków. Przestrzenie kulturowe* (Kraków 1993).

Jan Gondowicz – pisarz, tłumacz, krytyk, kolekcjoner wiedzy niepotrzebnej. Wydał m.in. bestiarz *Zoologia fantastyczna uzupełniona* (1995, 2007), eseje *Paradoks o autorze* (2011), szkice *Pan tu nie stał* (2011) i *Duch opowieści* (2014). Ułożył antologię tekstów surrealistycznych *Przekleństwa wyobraźni* (2010). Tłumaczył m.in. Flauberta, Brodskiego, Jarry'ego, Čapkę, Queneau, Charmsa, Pereca. W maju br. ukaze się jego książka *Trans-Autentyk. Nie-Czyste Formy Brunona Schulza*.

Konrad Górny – antropolog kultury, dr, wykładowca Katedry Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Wrocławskiego. Współredaktor książki *Antropologiczne badania zmiany kulturowej. Społeczno-kulturowe aspekty transformacji systemowej w Polsce* (Wrocław 2009). Sekretarz redakcji „Zeszytów Etnologii Wrocławskiej”.

Dorota Gut – absolwentka etnografii (Katedra Etnografii Słowian Uniwersytetu Jagiellońskiego, obecnie Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ). Zajmowała się m.in. etnografią miasta (na przykładzie Nowej Huty – jej mitologii i procesach „oswajania” przestrzeni przez mieszkańców) oraz internetem – zjawiskami kulturowymi zachodzącymi w cyberprzestrzeni. Pracuje w krakowskim oddziale „Gazety Wyborczej”.

Mikołaj Kasprzyk – artysta malarz. Studia na warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Dyplom w pracowni prof. Jacka Sienickiego w 1977 roku. W latach 1977-89 był asystentem i adiunktem na Wydziale Malarstwa macierzystej uczelni. Nagroda za najlepszy ob-

raz roku w konkursie miesięcznika „Art & Business” w 2001.

Michał Klinger – teolog prawosławny, wykładowca Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej, dyplomata (w latach 1999-2003 ambasador RP w Rumunii, w latach 2006-2012 ambasador RP w Grecji). Autor rozprawy: *Tajemnica Kaina: próba umiejscowienia Kaina w tradycji mesjańskiej w związku z nowotestamentową rewolucją etyczną* (1981).

Jacek Kowalewski – archeolog, historyk; adiunkt w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie; w latach 2003-2008 wykładowca w Katedrze Etnologii i Antropologii Kulturowej UMK w Toruniu. Jest współredaktorem książek: *Antropologizowanie humanistyki. Zjawisko – proces – perspektywy* (Olsztyn 2009), *Luźne i rzeczy. Humanistyka wobec materialności* (Olsztyn 2008), *Zaangażowanie czy izolacja. Współczesne strategie społecznej egzystencji humanistów* (Olsztyn 2007), *Granice dyscyplinarne w humanistyce* (Olsztyn 2006). Wraz z Wojciechem Piaskiem redaktor naczelny „Rocznika Antropologii Historii”.

Monika Krajewska – artystka, nauczycielka, publicystka. Zajmuje się wycinanką żydowską i żydowską sztuką nagrobną. Jest autorką książki *Mój młodszy brat* i albumu *Czas kamieni*.

Stanisław Krajewski – filozof i matematyk, pracownik Instytutu Filozofii UW, publicysta, działacz polskiej społeczności żydowskiej. Kawaler Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski, laureat Nagrody im. Ks. Stanisława Musiała za twórczość w duchu dialogu i współpracy chrześcijańsko-żydowskiej i polsko-żydowskiej.

Maciej Krupa – etnolog (studia UJ), studia doktoranckie (Instytut Historii KUL), przewodnik górski, publicysta, tłumacz. Współautor książek *Zakopiańscy. W poszukiwaniu tożsamości* (Zakopane 2012) i *Ślady, szlaki, ścieżki. Pośród tatrzańskich i zakopiańskich wyobrażeń* (Zakopane 2013) i cyklu wystaw w Muzeum Tatrzańskim. Publikuje m.in. w „Kontekstach” (rzadko) i kwartalniku Tatrzańskiego Parku Narodowego „Tatry” (regularnie). Pracował jako dziennikarz w BBC World Service w Londynie.

Barbara Major – doktor nauk humanistycznych, etnolog, kuratorka wystaw w Miejskiej Galerii Sztuki w Częstochowie.

Wojciech Malawski – etnolog, wspinacz. Doktorant w IEiAK UJ, autor książki *Lutnictwo podhalańskie. Ciągłość tradycji* (Warszawa 2012).

Anna Malewska-Szałygin – dr hab. profesor nadzwyczajny UW. Dyrektor Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej na Uniwersytecie Warszawskim.

Piotr Mazik – historyk sztuki, przewodnik górski, narciarz. Współautor książek *Zakopiańscy. W poszukiwaniu tożsamości* (Zakopane 2012) i *Ślady, szlaki, ścieżki. Pośród tatrzańskich i zakopiańskich wyobrażeń* (Zakopane 2013).

Krzysztof A. Meissner – polski fizyk teoretyk, profesor nauk fizycznych, specjalista w zakresie teorii cząstek elementarnych. Pracuje w Katedrze Teorii Cząstek i Oddziaływań Elementarnych Instytutu Fizyki Teoretycznej Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 2009-2011 był dyrektorem naukowym Instytutu Problemów Jądrowych im. Andrzeja Sołtana. W 2011 roku rozpoczął pracę w Narodowym Centrum Badań Jądrowych. Odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi w pracy naukowo-badawczej w dziedzinie fizyki, za osiągnięcia w działalności na rzecz popularyzacji nauki. Opublikował ponad 60 prac w czasopismach naukowych, jest też autorem podręcznika *Klasyczna teoria pola* (Warszawa 2002).

Anna Niedźwiedz – antropolożka kultury, etnografka, wykłada w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ. Jest autorką książki *Obraz i postać. Znaczenia wizerunku Matki Boskiej Częstochowskiej* (Kraków 2005; wersja angielska: *The Image and the Figure: Our Lady of Częstochowa in Polish Culture and Popular Religion* – Kraków 2010). Prowadzi badania nad religijnością popularną, chrześcijaństwem w Afryce Zachodniej i problematyką związaną z antropologią wizualną.

Marek Pacukiewicz – kulturoznawca, wykładowca Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Autor książek *Dyskurs antropologiczny w pisarstwie Josepha Conrada* i *Grań kultury. Transgresje alpinizmu*. Wiersze i prozę publikował m.in. w „Kreasach”, „FA-arcie”, „Studium”.

Maria Poprzęcka – profesor historii sztuki, wieloletnia dyrektorka Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego. Od 1998 prezes Stowarzyszenia Historyków Sztuki. Jest autorką wielu książek, m.in. *Uczta bogiń. Kobiety, sztuka i życie* (2012), *Inne obrazy. Oko widzenie, sztuka Od Albertiego do Duchampa* (2009), *Pochwała malarstwa. Studia z historii i teorii sztuki* (2002), *O złej sztuce* (1998), *Akademizm* (1977, 1989). W 2014 roku otrzymała Nagrodę Krytyki Artystycznej im. Jerzego Stajudy za całokształt; odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Katarzyna Prot-Klinger – psychiatra, psychoterapeuta, profesor Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Członek zespołu redakcyjnego „The Journal

of Mental Health Policy and Economics”. „Psycho-terapia”, „L'Evolution Psychiatrique”, „Dla Nas”, serii wydawniczej „Storie di Guarigione” wydawnictwa Mimesis (Mediolan). W latach 2005-2008 była kierowniczką grantu KBN „Efekty traumy u ocalałych z Holocaustu”.

Aleksander (Bratek) Robotycki – antropolog kultury, absolwent UJ, pracownik Muzeum Etnograficznego w Warszawie.

Barbara Robotycka – bibliotekoznawca, były kustosz w Bibliotece Jagiellońskiej, kierownik byłej Biblioteki British Council na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Karolina Robotycka – prowadzi własną firmę Art Decoder. Główna działalność skupia się na organizacji wystaw i wydarzeń kulturalnych oraz wprowadzaniu pilotażowych rozwiązań do instytucji kulturalnych między innymi opracowanie programu szkoleniowego i wprowadzenie FLS (osoby pierwszego kontaktu) w Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki. Prowadzi szkolenia z zakresu etykiety i savoir vivre dla pracowników instytucji kulturalnych. W latach 2010-2012 prezes Fundacji na Rzecz Rozwoju i Promocji Sztuki Współczesnej Pauza oraz organizatorka szeregu wystaw fotograficznych i wydarzeń artystycznych w Galerii Pauza w Krakowie m.in. Kacpra Kowalskiego, Anity Andrzejewskiej, Maćka Cieślaka, Luis Ramon Marin'a przy współpracy z Instytutem Cervantesa w Krakowie, Grzegorza Rogali, Tomka Sikory i wielu innych. Interesuje się sztuką współczesną, architekturą, oraz zagadnieniami związanymi z etykietą i kreacją wizerunku w biznesie.

Agata Rybus – kulturoznawczyni, antropolożka kulturowa, etnografka, doktorantka Wydziału Historycznego UW. Zainteresowania badawcze: antropologia mobilności, antropologia medyczna, folklorystyka, humanistyczne rozważania nad materialnością. Prowadzi badania w Indiach północnych nad turystycznymi kontaktami międzykulturowymi.

Łukasz Sochacki – doktorant w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ, przygotowuje doktorat dotyczący mityzacji nauki w kulturze popularnej.

Włodzimierz Staniewski – reżyser teatralny, aktor, założyciel i dyrektor Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice” (od 1978 roku do dziś). Wcześniej współpracował z Teatrem STU oraz Teatrem Laboratorium Jerzego Grotowskiego. Jest twórcą metody aktorskiej, znanej pod nazwą ekologia teatru. Do jego najbardziej znanych spektakli należą: *Gusla* (1981), *Żywot prototypa Awwakuma* (1983), *Carmina Burana* (1990), *Meta-morfozy albo złoty osioł* (1997). Odznaczony m.in. Krzy-

żem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2002). Wielokrotnie gościł na łamach „Kontekstów”.

Roch Sulima – antropolog i historyk kultury, wieloletni profesor Uniwersytetu Warszawskiego. Wykładowca w Instytucie Kultury Polskiej UW i w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. Członek rad redakcyjnych m. in. „Kontekstów”, „Kultury Współczesnej”, „Literatury i Kultury Popularnej”, „Literatury Ludowej”, „Kultury Popularnej”. Członek Komitetu Nauk o Kulturze PAN, Komitetu Nauk o Literaturze PAN, Komitetu Nauk Etnologicznych PAN. Autor bestsellerowej *Antropologii codziennosci*. Ponadto opublikował m. in. *Głosy tradycji*, *Słowo i etos*. *Szkice o kulturze*, *Folklor i literatura*, *Dokument i literatura*, *Literatura a dialog kultur*. Jest współredaktorem antologii *Antropologia słowa*.

Monika Sznajderman – antropolog kultury, wydawca. Dawniej związana z Instytutem Sztuki PAN (gdzie obroniła doktorat), od wielu lat prowadzi (wraz z Andrzejem Stasiukiem) Wydawnictwo Czarne. Jest autorką następujących książek: *Zaraza. Mitologia dżumy, cholery i AIDS* (1994), *Współczesna Biblia Pauperum. Szkice o wideo i kulturze popularnej* (1998), *Błazen. Maski i metafory* (2000), *Znikająca Europa* (2006, red. z Kathariną Raabe).

Kuba Szpilka – etnolog (studia na UJ). Miłośnik gór, taternik, alpinista. Publikuje w „Kontekstach”, kwartalniku „Tatry” (Magazynie Tatrzańskiego Parku Narodowego), jego teksty ukazały się w licznych pracach zbiorowych, m.in.: *Mitologie popularne* (pod red. Dariusza Czai, 1994). Autor książki *Bóg się rodzi* (z M. Krupą i J. Mikołajewskim, z ilustracjami Józefa Wilkonja, 2007). Współautor książek *Zakopiańscy. W poszukiwaniu tożsamości* (Zakopane 2012), *Ślady, szlaki, ścieżki. Pośród tatrzańskich i zakopiańskich wyobrażeń* (Zakopane 2013) i cyklu wystaw w Muzeum Tatrzańskim.

Jan Andrzej Święch – etnolog i antropolog kulturowy, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dziekan Wydziału Historycznego UJ. Pracownik Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ. W 1974 ukończył studia z zakresu etnologii na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1994 na Uniwersytecie Łódzkim obronił pracę doktorską (*Młynarstwo wietrzne na Kujawach*). W 2003 uzyskał tytuł doktora habilitowanego, na podstawie rozprawy: *Architektura chłopska Ziemi Dobrzyńskiej od połowy XVIII wieku do lat czterdziestych XX wieku*. Początkowy okres jego aktywności zawodowej był związany z muzeami północnej Polski. Pracował w Muzeum Etnograficznym w Toruniu i w Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku. W latach 1994-2009 był pracownikiem naukowym Uniwersytetu Łódzkiego, w latach 1997-2002 wykładał także na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jego zainteresowania badawcze obejmują tematykę budow-

nictwa chłopskiego (w tym budownictwa przemysłowego) na Pomorzu, Kujawach i na Ziemi Dobrzyńskiej, a także teorię i praktykę muzealnictwa w Polsce i w Europie. Członek Komitetu Nauk Etnologicznych Polskiej Akademii Nauk i redakcji „Prac Etnograficznych” Uniwersytetu Jagiellońskiego. Za swoją pracę został wyróżniony Złotym i Brązowym Krzyżem Zasługi, a także złotą odznaką „Za opiekę nad zabytkami”.

Iwona Święch – etnograf, pracuje w Muzeum Historii Fotografii w Krakowie jako Główny Inwentaryzator zbiorów. Publikuje teksty o fotografii, jest kuratorką wystaw. Jest autorką m.in.: *Światło-czułe świadectwo. Skarb z Limanowej* (2013), *Trzy razy ciało: fotografia Zbigniewa Łagockiego, Wacława Nowaka, Wojciecha Plewińskiego* (2005) i *Tak myślę. Fotografia Zbigniewa Dłubaka* (2004) – wszystkie z Markiem Janczykiem.

Wojciech Tuleya – kierownik Galerii Art należącej do Okręgu Warszawskiego Związku Polskich Artystów Plastyków przy Krakowskim Przedmieściu 17 w Warszawie, historyk sztuki, marszand, manager, nagradzany „za zasługi dla Związku Polskich Artystów Plastyków”.

Łowca talentów zapraszający do współpracy młodych zdolnych artystów. Spektrum działania Galerii Art jest szerokie: zróżnicowana oferta sztuki współczesnej, działalność wystawiennicza i wydawnicza.

Anna Wieczorkiewicz – antropolożka kulturowa, profesor w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej na Uniwersytecie Warszawskim. Autorka książek *Wędrowcy fikcyjnych światów*, *Muzeum ludzkich ciał*, *Apetyt turysty*, *Monstruarium*, *Czarna kobieta na białym tle*. Swoje projekty realizowała również w ramach staży naukowych i grantów badawczych (w Wielkiej Brytanii, Danii, Włoszech, Holandii, Szwecji, USA). Jej badania sytuują się na pograniczu antropologii i innych dziedzin – socjologii, filozofii, literaturoznawstwa.

Magdalena Zych – etnografka, absolwentka Uniwersytetu Jagiellońskiego. W Muzeum Etnograficznym w Krakowie koordynuje projekty badawcze, w tym *Dzielo-działka* i *Wesela 21*. Doktorantka w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ, zajmuje się współczesnymi kolekcjami etnograficznymi.

Summaries

Stanisław Krajewski *Extremities: Body and Sense*

With a definition of extreme behaviour and situations as his point of departure the author proposed a differentiation into local and global extremities, selected and imposed situations, in order to indicate the relative character of the extremity and its dependence upon affects, and, finally, to reflect on the significance of this category in our life.

Krzysztof A. Meissner *The Language of the Laws of Physics and Observations of Reality*

The text deals with a discussion asking why during the twentieth century the language of the laws of physics describing reality upon a fundamental level departed radically from the language of observing that reality and is eventual consequences.

Monika Krajewska *About a Pass, a Chasm and a Gate*

An attempt at an existential description of an extreme situation and associated metaphors/symbols: a pass, a chasm and a gate.

Maciej Krupa *Walking*

The text focuses on the experiencing of walking, i.e. travelling on foot, which at present appears to be an increasingly extreme activity. Meanwhile, literature (or wider: writing, art) seems to be inseparably associated with walking; the text follows evidence of this connection, spanning from Aristotle to Bruce Chatwin, W.G. Sebald or Werner Herzog.

Wojciech Malawski *Towards Silence*

The silence with which we are familiar is an ordinary absence of vibrations – a pause among sounds. The silence that we may hear in the course of extreme moments is something else – it originates from our interior and is an announcement of all that, which we do not hear while enclosed in a world of obvious sounds. Is the extreme an experience of touching Silence?

Piotr Mazik *I'm Off for Ski Touring*

On experiencing solitariness in the mountains, borderline situations and the occurrence of the world.

Marcin Gąsienica-Kotelnicki *My Extreme Mind. Changing Hands vs. Lift*

A story about the psychology of mountain climbing states.

Piotr Jakub Fereński *Between Earth and Heaven*

The text considers relations taking place in the highest mountain ranges of the world. Statements by Polish Himalaists discuss experiences associated with a series of tragic expeditions to the peaks of the Himalayas and Karakorum, presented from an axiological viewpoint. Nonetheless, the article is not exclusively an attempt at outlining horizons of values revealed in stories about the extreme experiences of members of expeditions but deals also with the way in which it is possible to examine within the humanities such cultural practices as mountain climbing.

Łukasz Sochacki *Pop-Neutrino. The Borderline between Myth and Science*

An examination of the folklorisation of scientific knowledge (research dealing with neutrino) in popular culture. Interpreting popular scientific articles the author uses categories of meaning, myth and world outlook while seeking fragments of reflection in contemporary culture.

Janusz Bohdziewicz *Praise of the Surface – along the Pass of Extreme Thought*

The point of departure of this article is a hypothesis about the current exhaustion of the explanatory force of metaphors and imagination connected with transcendence (height) or profundity, and a proposal of replacing it with an exemplary image of surface and tangency. An argument in favour of altering this key image is a changed image of the world, the result of the development of science and technology – in particular the media – while its goal is to comprehend human strivings disclosed in culture, the pursuit of extreme experiences, so popular in the West. Broadly speaking, a desire for extreme experiences appears to be symptomatic for the reorientation of the spirit of the West at the peak of its achieved prosperity and can be interpreted as a new manner of expressing the wish for salvation.

Kuba Szpilka *Weak Presence*

On an extreme event – the power of experience, the non-obvious nature of experience as well as the weakness of power and the might of the unobvious.

Monika Sznajderman *Your Journey to the Furthest Land*

A letter addressed to the author's father about his journey across the successive levels of the hell of Nazi camps up to liberation.

Michał Klinger *On the Final Suffering on the Mountain (Abraham – Moses – Job – Messiah)*

The covenant of God and man reveals itself on the Mountain and as an “ultimate” experience within the context of extreme suffering. It was underwent on the Mountain by Abraham, who, tempted by God, experienced the darkness of the faith and together with God attained “a vision”, thus becoming the father of a faith. This is the Mountain ascended by Moses in search of death, on which he remained “but no man knoweth of his sepulchre unto this day”. The author proposed an explanation of the mystery of this death. The “mountain” is the site of God’s great plan to destroy sinful mankind in a flood, after which the ark of hope reaches Ararat. Ancient Syrian tradition contains premises for acknowledging the tradition of “St. Job” as parallel to the Law of Moses. Apparently, the land of Ur is the site of man’s extreme drama, the scandal of the suffering of the innocent Job who within the hermeneutic of the Bible demands from God an equally borderline response. The mission of the suffering Messiah begins in the desert of temptation and reaches its pinnacle on the Mountain. The author suggested a method of interpreting the complicated Biblical texts as a “revelation” addressed to God and dealing with extreme and innocent suffering. The *personae* of these dramas integrate their personalities more fully.

Nevertheless, the traditions of Judaism and Christianity, borrowing from Hellenism, tried different ways of “resolving” the problem of suffering by applying apocryphal addition or simply omission. Only contemporary theology and science about man (in particular psychoanalysis) restored to suffering its due rank of an “element” in the “Mendeleev table” of ultimate and human experience.

Katarzyna Prot-Klinger *Beyond Memory, Beyond the Metaphor, Beyond Words. On the Memory of the Holocaust*
Contemporary historiography grants increasing space to narration pertaining to events in contrast to the scrupulous documenting and recording of facts. In this manner, prime rank is being offered to witness accounts, which, even if they do not reflect “historical” truth, say more about events than historical data. One can ask: what is the memory about the Holocaust in the case of the second generation, i.e. the children of the survivors? Is trauma passed on? What is the difference between the transmission of memory and that of trauma? What does the memory of the Holocaust mean for the second generation of perpetrators? Or for the second generation of witnesses?

Ryszard Ciarka *“The Theatre of Sources” as a Borderline Experience*

In the summer of 1982 I enjoyed the opportunity of taking part in the “Theatre of Sources” undertaking

organised by Jerzy Grotowski and the Laboratory Theatre. In an attempt at a recapitulation of this experience and a confrontation of the historical, social, political, ethnographic and even biological (I was thirty years younger) context of the time with the present-day comprehension of the meaning of culture and its sources, the experience appears to be interesting and inspiring. Whatever interpretation path we were to choose we shall tackle the concept of the border, an extreme cultural experience.

Magdalena Zych *“Things Will Happen”. The Aphrodite Procession at a Polish Wedding*

The motto of the “Wedding 21” research project at the Ethnographic Museum in Cracow is the phrase: “You shall encounter your unexpected self”. That, which comprises the wedding imagination and assorted approaches to the wedding and marriage can be recognised in stories recounted by organisers and the young couples, the participants of the studies. The presented text brings the reader closer to contemporary wedding customs and asks about the way in which the power of the ritual renders is presence tangible.

Aleksander Robotycki *What is an Ethnologist Doing in a Shoe Shop?*

Riding his bike along various trails in the evening, the ethnologist passes by people running. The author, however, does not intend to discuss the process of running as such and its salutary or degrading effects for the human organism, but wishes to consider the runner’s accessories – his shoes, and in particular their names.

Beata Barbara Dłutek *Towards Bethlehem; A Dream about Damian; The Production of Tinder*

A blind participant of therapy workshops held in Warsaw records, together with her mother, Maria, fascinating “dreams” based on close contact with God, enchantment with encountered persons, and music with African roots, as well as excitement caused by dangerous and inaccessible experiences.

Maria Poprzęcka *A Work of Art in an Era of Handcraft Reconstruction*

In the wake of a period of fascination with the potential of virtual worlds, fantastic multimedia or “impossible exhibitions”, museums are accepting a “strategy of rendering present” and return to original exhibits conceived as a specificity that distinguishes them amidst the world of simulacra. Is the reconstruction of non-existent artworks not simply part of a transformation of museums into artistic laboratories and sites producing works of art?

Anna Wieczorkiewicz *The Passage to India and Back Again*

The article indicates transformations of the topos of the passage to India in contemporary culture, with the point of departure being its Romantic version depicted in a poem by Walt Whitman. Attention is also drawn to its characteristic application in works by Paul Brunton, Herman Hesse, and Carl Gustav Jung, followed by the use made by counterculture. The fundamental question posed by the author is: how does popular culture use the staffage of the spiritual journey? What meanings are evoked with the assistance of the passage to India topos? Literary and film examples are employed to demonstrate the mechanism of the transformation of such topics under the impact of the dissemination of therapeutic culture and its diffusion in assorted domains of life, the rationalisation of the empirical market, the reinforcement of the sphere of consumption that comprises building material for creating identity. In this manner, analysis of the topos turns into a strategy granting insight into more general cultural processes.

Agata Rybus *Travelling Objects. On the Mediation of Meanings and the Negotiation of Identity*

An important role in the construction of the tourist experience is played by ethnic souvenirs available on the tourist market. The character of meanings attached to them by tourists indicates that their prime role is materialisation of the cultural difference experienced while travelling. An analysis of narration, including the objects of interest to us, can assist in deciphering the determinants of that difference. The presented text discusses select traces of "Indian qualities" discernible in narrations gathered in the course of research conducted in North India and mediated by souvenirs purchased on the sub-continent.

Anna Wieczorkiewicz, Agata Rybus *On Both Sides of the Stall*

A presentation – via the prism of objects – of two Indian cities: the holy Hindu town of Varanasi and a town in the Himalayas – McLeod Ganj, populated by Tibetans. Both localities are important for the local social actors and persons pursuing exotica – tourists, travelers and ethnographers from the so-called West.

Natalia Bloch *Colonisers, Tourists, Anthropologists. Colonial Heritage in Tourism and Colonial Nostalgia in Anthropology*

An attempt to place tourism and anthropology within the domain of the colonial (and post-colonial) heritage and to take a closer look at the ensuing analytical-methodological implications. The approach proposed by the author is concerned with going beyond the perspective of conceptualising tourism as a culturally destructive force, in which the partners of tourist contacts become reduced to the role of hapless victims of

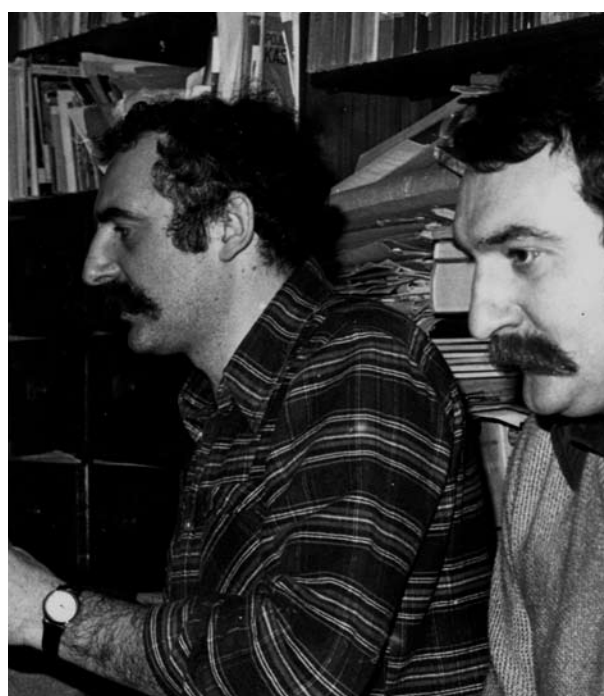
imaginary depictions, imprisoned within images of exotic objects (in the case of the toured communities), and arrogant consumers-cannibals (in the case of tourists). This mode of theoreticising makes it impossible to capture the dynamic and multi-dimensional nature of the phenomena generated by tourism.

Jan Gondowicz *Stairs Leading Up, Stairs Leading Down*

Odradek, the fantastic creature from prose by Kafka, became (outside Poland) a token of the highbrow version of pop-culture. His name is featured on literary cafes, bookstores, and clubs, has been given to techno band, and is the title of a novel by H. Mathews. Odradek is the topic of hundreds of academic studies representing all the intellectual fashions of the past half a century. While attempting to penetrate the secret of this character the sketch tackles the text by Kafka.

Dorota Gut, Jan Święch, Marcin Brocki, Dariusz Czaja, Zbigniew Benedyktowicz, Karolina Robotycka, Aleksander (Bratek) Robotycki, Barbara Robotycka, Adam Czyżewski with Elżbietą and Aleksandrem, Iwona Święch, Barbara Major, Marcin Brocki, Kuba Szpilka, Włodzimierz Staniewski, Janusz Barański, Katarzyna Barańska, Konrad Górny, Róża Godula-Węclawowicz, Jacek Kowalewski, Czesław Robotycki, Roch Sulima, Anna Niedźwiedź *To the memory of prof. Czesław Robotycki.*

This are articles devoted Ad Memoriam Professor Czesław Robotycki distinguish polish anthropologist, Professor of The Jagiellonian University who died 19th January 2014 in Cracow.

Polska Sztuka Ludowa

KONTEKSTY

♦ CULTURAL ANTHROPOLOGY ♦ ETHNOGRAPHY ♦ ART ♦

2014 rok LXVIII nr 1 (304). Indeks 369403. ISSN 1230-6142.

INSTITUTE OF ART POLISH ACADEMY OF SCIENCES, SOCIETY LIBER PRO ARTE

Contents 1 2014

ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ	<i>Extreme and Border Experiences</i>
STANISŁAW KRAJEWSKI	<i>Extremities: Body and Sense</i>
KRZYSZTOF A. MEISSNER	<i>The Language of the Laws of Physics and Observations of Reality</i>
***	<i>The Beauty of the formula – a Discussion</i>
MONIKA KRAJEWSKA	<i>About a Pass, a Chasm and a Gate</i>
MACIEJ KRUPA	<i>Walking</i>
WOJCIECH MALAWSKI	<i>Towards Silence</i>
PIOTR MAZIK	<i>I'm Off for Ski Touring</i>
MARCIN GĄSIENICA-KOTELNICKI	<i>My Extreme Mind. Changing Hands vs. Lift</i>
MAREK PACUKIEWICZ	<i>On the Border</i>
PIOTR JAKUB FERENSKI	<i>Between Earth and Heaven</i>
ŁUKASZ SOCHACKI	<i>Pop-Neutrino. The Borderline between Myth and Science</i>
JANUSZ BOHDZIEWICZ	<i>Praise of the Surface – along the Pass of Extreme Thought</i>
KUBA SZPILKA	<i>Weak Presence</i>
MONIKA SZNAJDERMAN	<i>Your Journey to the Furthest Land</i>
MICHAŁ KLINGER	<i>On the Final Suffering on the Mountain (Abraham – Moses – Job – Messiah)</i>
***	<i>The Surface and the Depth – a Discussion</i>
KATARZYNA PROT-KLINGER	<i>Beyond Memory, Beyond the Metaphor, Beyond Words. On the Memory of the Holocaust</i>
RYSZARD CIARKA	<i>"The Theatre of Sources" as a Borderline Experience</i>
MAGDALENA ZYCH	<i>"Things Will Happen". The Aphrodite Procession at a Polish Wedding</i>
ALEKSANDER (BARTEK) ROBOTYCKI	<i>What is an Ethnologist Doing in a Shoe Shop?</i>
BEATA BARBARA DŁUTEK	<i>Towards Bethlehem; A Dream about Damian; The Production of Tinder</i>
MARIA DŁUTEK	<i>Dreams</i>
ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ	<i>Movement in Immobility. A talk with Mikołaj Kasprzyk</i>
WOJCIECH TULEYA	<i>Mikołaj Kasprzyk and his paintings</i>
MARIA POPRZĘCKA	<i>A Work of Art in an Era of Handcraft Reconstruction</i>
ANNA WIECZORKIEWICZ	<i>„Travel to India, My spirit”</i>
ANNA WIECZORKIEWICZ	<i>The Passage to India and Back Again</i>
ANNA WIECZORKIEWICZ, AGATA RYBUS	<i>On Both Sides of the Stall</i>
NATALIA BLOCH	<i>Colonisers, Tourists, Anthropologists. Colonial Heritage in Tourism and Colonial Nostalgia in Anthropology</i>
AGATA RYBUS	<i>Travelling Objects. On the Mediation of Meanings and the Negotiation of Identity</i>
JAN GONDOWICZ	<i>Stairs Leading Up, Stairs Leading Down</i>
***	<i>To the memory of prof. Czesław Robotycki</i>